

naročnik in vesten bralec je bil do smrti. Naročen je bil tudi na nemškega »Pilgerja« in na »Venec cerkvenih bratovščin.« »Mohorjan« pa je bil že od početka družbe. Sploh je v svojem življenju mnogo bral, zato pa je tudi veliko znal.

Marsikdaj se je s hvaležnim srcem spominjal pok. kanonika in dekana jareninskega, Fr. Čepeja, ki so prvi kot duhovnik v Jarenini budili narodno zavest in ljubezen do slovensčine. Rad je tudi pripovedoval o svetih bratih Cirilu in Metodu, ki sta se nekdanj v Jarenini mudila in Slovence učila.

Weingerl pa ni bil mož, ki bi skrival svoje slovensko mišljenje, kakor se mnogi dandanes delajo, ki se celo sramujejo svoje slovenske matere in zaničujejo narod, iz katerega so vzrastli, in jezik slovenski. Kadar so prišle volitve občinske, ali v državni in deželni zbor, tedaj je šel vsikdar na volišče. Bil je od l. 1861. s pokojnim, njemu enako gorečim narodnim kmetom, Jožefom Zupancem skoraj vedno volilni mož, zadnjič leta 1896., ko je kot 83leten starček pri volitvi v Mariboru oddal svoj glas poslancu Robiču. Ko so Slovenci v Pesnici leta 1897. za 2 glasa propadli pri prvotnih volitvah za državni zbor, ga je to silno bolelo. Zraven ni mogel, ker je takrat bil bolan.

Pri volitvah je stal trdno kot hrast zo katoliško in slovensko stvar, tudi takrat, ko sta znana liberalca Seidl in Brandstätter se gospodovala v mariborskem okraju. Še letošnje leto, meseca maja, je pokazal s sijajnim vzgledom pri občinskih volitvah v Pesnici, kako se mora Slovenec potegniti za vero in narodnost svojo, če je tudi že blizu groba. Peljal se je kot 85leten častitljiv starček na volišče, bil tudi ud volilne komisije in se je neustrašen potegoval za to, da bi Pesnico še dalje vladali krščanski in slovenski možje, in je tako osramotil vse tiste mlajše posestnike, ki so pristopili k nemškutarjem ali pa ostali doma. Ko so kljub temu vendarle Slovenci propadli, ga je to bolelo bolj kot katerega drugega. Dostikrat je tožil, kaj bo, ako mlajši rod ne bo bolj značajan, bolj krščansk. Za nasprotnike pa je molil, da bi jim sv. Duh razsvetlil pamet, da bi spoznali svojzmo in ostali v bodoče poštene krščanski Slovenci. Zares prekrasen vzgled rodoljubnega moža!

Bil je 50 let odbornik občine Pesnice in je kot tak tudi umrl. Tudi je bil predsednik cerkvenega konkurenčnega odbora.

Meseca maja je začel nevarno bolehati. Dobil je srčno vodeniko. V boleznih je bil neizmerno potrpežljiv, ves udan v voljo božjo. V veliko tolažbo mu je bila pridna njegova žena, ki mu je tako lepo stregla, domači duhovniki, ki so ga skoraj vsak dan obiskali, in pridni sosedje, ki so ga radi prihajali tolažiti. Sv. zakramente je dostikrat v svoji boleznih s posebno pobožnostjo prejel. Navadno je rekal: »Naj bo, kakor je božja volja!« V boleznih je imel vedno ovit sveti rožni venec okrog rok in ga je do zadnjega molil. Lepo je bilo njegovo življenje, lepa in vspodbudna je bila zato tudi njegova smrt. Mirno je v Gospodu zaspal dne 24. oktobra ob pol deseti uri predpoldne. Domači gospod kaplan se ga pride obiskat, pa ko opazi, da se smrt bliža, začne z domačimi moliti mrtvaške molitve in ko jih dokonča, vzdihne zadnjič bolnik in za vedno zatisne oči, ustnice pa mu obda prijeten smehljaj. Duša njegova pa je šla uživati obilnega plačila v nebesih.

Pogreb njegov je bil dne 26. oktobra. Udeležba je bila velikanska, vsakdo se ga je hotel spremeni na zadnji poti. Vodili so ga preč. g. prošt ptujski, Jožef Flek v spremstvu peterih duhovnikov. V cerkvi so mu izpregovorili prekrasen pogrebni govor, tako da nobeno oko ni ostalo suho. Potem smo ga spremili na pokopališče. Domači pevski zbor mu je zapel ganljivo nagrobnico, zvon njegov pa je bolj kot kedaj žalostno pel ta dan svojemu največjemu dobrotniku v zadnje slov.

Oče Weingerl sedaj že počiva v hladnem grobu. Bog je bil z njim vse dni njegovega življenja ter mu je dal dočakati visoko starost 85 let. Veliko je dobrega storil v svojem življenju Bogu v čast, ubogim v prid. Bog le daj, da bi duh Weingerlov vladal vedno v Jarenini in da bi njegovi rojaki nikdar ne pozabili njegovega krasnega vzgleda. Spomenik njegov pa naj krasijo v zlatih črkah besede nagrobnice, ki ga tako lepo označujejo:

Bil Jezusu si srčno vdan
Ljubezni svete ves užgan;
Slovenski rod svoj ljubil si
Iskreno svoje žive dni.
Lepó si živel, srečno vmrl,
Zató sladko počivaj zdaj,
Pri Jezusu, Mariji tam
Zasluženi uživaj raj! Ciriljev.

Gospodarske stvari.

Kmetske zadruge.

(Iz Žalca.)

Zadnjič sem skušal dokazati, kako potrebne so kmetske zadruge in kakšnega pomena so iste v gospodarski panogi človeštva. Sedaj pa hočem seznaniti častite čitatelje z zadrugami še bolj natančno in sicer tako, da ne bode nikdo dvomil na obilnih koristih, katere bodejo donasale zadruge kmetovalcu in vsem drugim stanovom.

Zadruge se snujejo na podlagi postavbe z dne 9. aprila 1873., drž. zak. št. 70, torej ni na pesek zidano poslopje, ampak ima trda postavna tla. Zadruge so ali z omejenim poroštvom ali z neomejenim. Da bodejo čitatelji, posebno izmed kmetskega stanu, bolje razumeli, kaj pomeni beseda omejeno ali neomejeno poroštvo, bom podal kratko razlago. O omejenem poroštvu se govori, ako je kdo le z neko natančno določeno svoto svojega premoženja drugemu porok. Recimo, h kmetijski zadrugi pristopi 1000 kmetovalcev in vsak ud je porok za 10 gld., torej vseh 1000 udov zadruge so poroki za 10.000 gld., ne več ne manj, in za to svoto ima zadruga tudi upa ali kredita, ako ga potrebuje, in nobeden ud zadruge ne more več kot 10 gld. izgubiti, ako bi sploh zadruga imela nesrečo. Torej da je kdo porok za natančno določeno svoto, se pravi omejeno poroštvo, ker je namreč svota omejena in določena.

Neomejeno poroštvo pa je ono poroštvo, katero nima nobene določene svote, ampak dotični porok je porok z vsem svojim premoženjem. Recimo da je pri kmetijski zadrugi 1000 kmetovalcev — katerih vsak ima povprečno računjeno premoženja v vrednosti 5000 gld. Torej so vsi udje zadruge skupaj poroki za 500.000 gld. in bi morali v slučaju nesreče, ako nima zadruga rezervnega premoženja, tudi to svoto plačati, torej dati celo svoje premoženje.

Kar zadeva kmetske zadruge, priporočam, da se osnujejo povsodi le z omejenim poroštvom in sicer iz dveh vzrokov. Prvič ne potrebuje kmetijska zadruga toliko kredita, ker ne kupuje niti ne prevzema velikanskih podjetij, drugič pa ima vsak človek do zadruge z omejenim poroštvom takoj zaupanje in rad pristopi k njej, ker ve, da ne more višje poškodovan biti, nego za svoj delež 10 gld. v slučaju, da ima zadruga nesrečo in nima svojega rezervnega premoženja.

Vsaka zadruga mora imeti svoje ime, in sicer ne sme nositi imena kake osebe ali uda zadruge, ampak ime mora biti vzeto iz predmeta, s katerim se zadruga bavi. V tem slučaju bode imela zadruga ime ali trdko, recimo: »Kmetska zadruga v Mariboru, ali kmetska zadruga v Poljčanah.« Ker pa mora imeti vsaka zadruga tudi svoj sedež, to se pravi, mora biti imenovan kraj, kjer zadruga deluje, in mora ob enem biti natančno napovedano, je li zadruga z omejenim ali z neomejenim poroštvom, se mora glasiti ime

zadrugi nastopno: »Kmetska zadruga za mariborski okraj, vknjižena zadruga z omejenim poroštvom v Mariboru.« Vsaka zadruga mora torej imeti svoje ime in dve zadrugi ne smeta imeti jednoistega imena. Vsaka zadruga mora biti vpisana v trgovinsko ali zadržno knjigo pri c. kr. trgovinski gosposki, to je pri c. kr. okrožni sodnji, zato pa se pravi »vknjižena« zadruga. Ker mora imeti vsaka zadruga svoja pravila, zato se morajo za vsako zadrugo spisati posebna pravila. Vse zadruge pa lahko imajo enaka pravila, samo da ima vsaka zadruga svoje lastno ime in svoj sedež. V pravilih vsake zadruge mora biti natanko zapisano: 1. ime in sedež zadruge; 2. značaj zadruge ali s čim se peča, tukaj torej »kmetska zadruga«; 3. čas, kako dolgo morajo udje ostati pri zadrugi (to sicer pri kmetskih zadrugah odpade); 4. določbe o pristopu in izstopu; 5. določba svote deleža, katerega mora plačati k zadrugi pristopivši ud; 6. določbo o sklepanju bilance in računa zadruge, in kako da se porabi čisti dobiček in kako se pokrije morebitna izguba; 7. način volitve in sestava zadržnega načelnštva, namestnikov in uradnikov; 8. določba načina, kako se sklicujejo občni zbori zadruge; 9. določbe o glasovanju pri občnih zbori in način, kako da se glasovanje vrši; 10. določbe, kako se glasuje takrat, ako ne zadostuje navadna večina navzočih; 11. način, kako se razglasijo zadržni razglasi in odloki; 12. določba, ali je zadruga z omejenim ali neomejenim poroštvom in 13. imenovanje prvih udov za druge, kakor tudi kdo ima oblast vknjižiti zadržna pravila.

Vse to, kakor je ravno naštet, mora biti v pravilih zadruge natanko, razumljivo in ne dvomljivo zapisano, sploh morajo biti pravila jasna, določna in tako sestavljena, da ni nobenega suma, in da je že naprej izključena vsaka prevara.

Ko so pravila tako sestavljena, da ugaajo vsem zahtevam zadruge, se skliče po ustanoviteljih zadruge ustanovni glavni shod, pravila se prečitajo, od navzočih odobrijo in spiše se zapisnik, katerega podpišejo vsi oni udje zadruge, kateri so k tej pristopili. Izvoli se zadržno načelnštvo, katero obstoji iz načelnika, njegovega namestnika, tajnika in blagajničarja in pa treh odbornikov, torej iz 7 udov. Pravila v dveh izpisih, zapisnik prve seje in pa prošnja za vknjiženje se pošljejo h kakemu notarju, da potrdi istinitost lastno-ročnih podpisov načelnika, njegovega namestnika, tajnika in blagajničarja, in c. kr. notar predloži potem pravilno kolekovana pravila in zapisnik prve seje s prošnjo vred c. kr. trgovinski gosposki, da se zadruga vknjiži. Ko dobi zadruga poverilo, da so pravila vknjižena, lahko začne delovati.

Tako se osnuje kmetska zadruga. V prihodnjih spisih pa bodem skušal vsa zadržna pravila razložiti, da častiti bralci izvedo veliko važnost in koristi kmetskih zadrug. Že zdaj pa omenim in ne bodem nehal klicati: Kmetovalci združite se v kmetijske zadruge, kajti ako se hočete rešiti pogina, morate se združevati in združeni napredovati. Kdor pa si noče sam pomagati, se naj nikdar ne zanaša, da mu bodo drugi pomagali. Ivan Kač.

Sejmi. Dne 14. jan. v Poljčanah, pri Sv. Filipu, v Brežicah. Dne 16. v Arnožu. Dne 17. v Pletovčah, v Št. Petru v Zgornji Radgoni, v Kapelah. Dne 18. v Imenem. Dne 19. v Turniščah. Dne 20. v Št. Lenartu v Slov. goricah, Malem Rodinu. Dne 21. v Tebarjih, Poljčanah, Brežicah. Dne 22. v Braslovčah. Dne 23. na Bizeljskem.

Loterijske številke.

Gradec 7. jan. 1899: 15, 52, 6, 22, 7
Dunaj » » » 13, 28, 29, 82, 34

Svilnati damasti meter po 75 kr.

do 14 gld. 65 kr. — kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svilna meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. — najnovosejših tkaninah, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. — Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilno (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.